

Keren Hajjeszod Centralbureau
für Mitteleuropa
Sächsische str. 8. Berlin W. 15.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Mi is távol maradunk

A politikai doktorok, akiket a hosszú válság kétségbeejtett, a parlamentbe vetették minden reményűtet. Meg kell nyitni a parlamentet és egészséges hőmplygással indult meg megint a megárvadt vérkeringés. A tályogot megnyitják, és a láz azért mégse csökken, több volt benne a fertőző anyag, semhogy azt egyetlen merész metszéssel lecsapolni lehetne. A parlament megnyitása nem oldja meg a válságot, hanem inkább lázasabbra forralja még a szituációt.

Mert minden taktikázás, alkudozás és egyezkedési kísérlet után ki fog tűnni, hogy a parlament munkaképtelen. A kormány hiába ömleszteti bele pillanatnyi tekintélyének egész erejét, tres padok között árad el ez a nagy energiazajlás. A képviselők jelentékeny része nem vállalja a parlamenti munkát és a velejáró felelősséget. Azaz: nem osztja a felelősséget a mai kormányzattal, amelynek politikáját megellenzi. A parasztpárt végrehajtóbizottsága elhatározta, hogy nem vesz részt a parlament megnyitásán. Ugyanílyen tilalomhoz kötötte tagjait a liberális párt és az erdélyi nemzeti párt is. Szóval mindazok, akik bent a parlamentben a munka, a jogkiterjesztés, a konszolidáció elvéért harcolnak, távol maradnak, mert a mai viszonyok között a küzdelmük hiábavalónak látszik.

Döbbenetes erő dühörög ebben a demonstrációban. Alkotmányországban megágaskodik ilyenre a közlekiismeret. Mert a passzív rezisztenciának ez a formája izzó csóvákul löki ki a vádakat magából. Akármilyen nagy is a közömbösség, ilyen demonstráció felrúzza és megdöbbeníti. Mért nem mennek be a parlamentbe, akik bemehetnek? Micsoda kínos kényszerűség állítja meg a parlament küszöbe előtt azokat, akik bemehetnek, akiknek be kellene menniük, mert a nép küldte oda őket, hogy védjék meg az érdekeit.

Hallgatni, mikor beszélni lehetne, nem csinálni semmit se, amikor harcolni kellene, a politikai küzdelemnek olyan formája, amely olykor hatásosabban fejezi ki az elkeseredést mint a hangos ellenzékieskedés.

De van ennél még kiáltóbb demonstráció is. Ha csak azok hallgatnak, akik beszélhetnének, ha csak azok nem jelennek meg a parlamentben, akik bemehetnek, akkor a kormányzat még mindig védheti munkaképességének látszatát. Hiszen jöhetnek, hiszen beszélhetnek. Mért nem jönnek és mért nem harcolnak? Igaz, hogy a jogok nincsenek még egyenlően elosztva és nem minden politikai felfogás érvényesülhet korlátlanul. De a parlamenti opposíció elve nem esik korlátozás alá. Aki a parlamentben helyet kapott, bemehet, beszélhet és harcolhat. Ha kevesli a jogokat, követelheti a kiterjesztésüket. Ha elmarad, a kormány ellen demonstrál, de ez a néma kritika még mindig a joggal való éhítés lehetőségét rejti magában.

A parasztpárt, a liberális párt és az erdélyi nemzeti párt nem megy be a parlamentbe. Tagadhatatlan, nagy vádolás kiált ki ebből a demonstrációból. De van ennél még kiáltóbb demonstráció is. Vannak távolmaradók, akik több keserűséggel vádolhatnak. Azok, akik azért nem mennek be a parlamentbe, mert nem mehetnek be.

Nem csak a parasztpárt, nem csak a liberális párt, nem csak az erdélyiek nemzeti pártja marad el a parlament megnyitásától, mi zsidó nemzetiek is elmaradunk. Mi sem

megyünk be a parlamentbe. Mi azért nem megyünk be, mert nem mehetünk. A mi jogaink még csak törvényben és nemzetközi szerződésekben vannak, nemzet vagyunk, de még nem elhetünk azokkal a jogokkal, amelyek minden nemzeti kisebbséget megilletnek, még pedig azért nem, mert a zsidó nemzeti kisebbség számára még nem szorítottak helyet az ország parlamentjében. Nagy baj az, ha egy párt úgy érzi, hogy politikai befolyások jogokat szűkítenek, de amíg a pártoknak nem csak joguk, de lehetőségük is van ahhoz, hogy a szűkítő tendenciák ellen küzdhessenek, addig

nem tudósosan kétségbeejtő a helyzetük. A politikai szerencsétlenséget azok érzik igazán, akiknek fórumot sem adtak, ahol igazaikért harcolhassanak.

Ha egy pártnak a parlamentből való távolmaradása demonstráció a kormányzat szelleme ellen, akkor ezerszer inkább az, mikor egy egész nemzeti kisebbség marad távol a parlamentből és teszi azt azért; mert neki meg annyi joga sincs, hogy bemehessen.

A demonstráló pártok mellé állunk és bejelentjük: mi zsidó nemzeti kisebbség szintén távol maradunk.

Briand éles támadása Washingtonban Olaszország és Anglia ellen

Miért akarja Olaszország a leszerelést — Ha a magunk erejére vagyunk utalva... — Lord Curzon Franciaországról

— Az Új Kelet tudósítójától —

Páris, november 25. A washingtoni konferencia keddi ülésén viharos jelenetek játszódtak le Briand és az olasz és az angol delegáltak között. Az „Echo de Paris” részletesen beszámol a leszerelési konferenciának erről a viharos üléséről. A szárazföldi leszerelésről tárgyaltak. A vitát Schanzer olasz megbízott nyitotta meg. Javasolta, hogy a szárazföldi hadseregek létszámának korlátozására közös tervet dolgozzanak ki. A konferencia legtöbb résztvevője

helyeselte ezt a javaslatot.

Amikor Briand látta, hogy a konferencia tagjai rokonszenveznek az olasz javaslattal, megkérdezte Schanzer olasz delegálttól, aki beszédében egy olyan hatalomra tett célzást, amely állandóan veszélyezteti Európa békéjét, mondja meg, ki ez az ellenség. Az olasz megbízott nem akarta megmondani, hogy Jugoszláviára gondol és halgatott. Briand ekkor ezeket mondotta:

— Önök leszerelésről beszélnek, de nem békeszeretetről, hanem azért, mert nem tudnak hadat vezetni. Csökkenteni akarják hadseregüket, de csak azért, mert

ez a hadsereg már bomlásnak indult.

A leszerelés vágya az olasz hadsereg széttűlésenek gyümölcse.

Ezután Briand az amerikai megbízott felé fordult:

— Hajlandók-e Önök velünk szabályszerű garanciák mellett szerződéses viszonyba lépni. Ha igen, a francia kormány kész tekintetbe venni a szárazföldi leszerelés korlátozását.

Senki sem válaszolt. Briand folytatta:

— Így is jó. Ha teljesen a magunk erejére vagyunk utalva, ne jöjjen senki, hogy nehézségeket támasszon ama eszközök miatt, amelyeket védelmünkre szükségesnek tartunk. Az angolok felé fordult és gunyosan megjegyezte.

— Ha Önöknek olyan sok dreadsoughtra van szükségük szardíniahalászat céljaira, akkor nekünk ugyanannyi tengeraltjáró kell tengeralatti növényzet felkutatására.

Briand szavainak

érintési hatása volt.

A turini főiskolai hallgatók Briand beszéde miatt betörték a francia konzulátus épületébe, összetörték a bútorokat, beuzták az ablakokat. A rendőrség verte szét őket. A párisi olasz követ sajnálkozását fejezte ki az események fölött. Briand egyébként elhagyta Washingtont. A pályaudvaron a francia és az amerikai delegáció üdvözölte távozása alkalmából.

London, november 25. Lord Curzon külügyi államtitkár a Cityben a nagyiparosok gyűlésén ismertette Anglia felfogását a leszerelés kérdésében. Szerinte nem célravezető, ha csökkentik a tengeri haderőt és ha ugyanakkor nem csökkentik a szárazföldi seregeket, sőt megerősítik azokat és

hadiszereket halmoznak fel.

Nem elegendő, ha egy nemzet példát mutat. A leszerelést eredményesen csak úgy lehet tényleg végrehajtani, ha a leszerelési határozatoknak az összes államok alávetik magukat. Ha Anglia, a világ legnagyobb tengeri hatalma, redukálja a hadiállományát, a többi tengeri hatalomnak is redukálniuk kell azt. Angliának egzisztenciája függ a tengeri uralomtól és Anglia mégis hajlandó tengeri haderejét csökkenteni, de csak akkor, ha a csökkentést az egész vonalon végrehajtják. A világbékét csak úgy teremthetik meg, ha

az összes nemzetek együtten

tilten közös politikát csinálnak.

A francia lapok lord Curzon beszédével foglalkoznak és erősen kritizálják azt. Lord Curzon ugyanis beszédében megemlékezett Franciaországról és a következőket mondotta:

— Miben áll a csatórán túl nagy szövetségünk valódi hatalma? Nem katonáinak értékében, nem hadseregeinek erejében, még népének elpusztíthatatlan szellemében sem. Nem is ügyének jogossága adja Franciaország igazi erejét. Szövetségünk hatalmának legnagyobb ereje, hogy a világ lelkiismerete és fizikai ereje — Amerikát is beleértve — nem fogja tűnni, hogy Európa szívében újra támadjon az a nagy és veszedelmes hatalom, amely

állandóan kibuzhatja kardját hüvelyéből és állandóan fenyegeti a világbékét.

A francia lapok Curzon beszédének ezt a részletét kifogásolják különösképpen. A „Petit Parisien” szerint ez a beszéd kínos benyomást keltett egész Franciaországban. Jellemző a nagy eltérés Balfour és Curzon beszédei között. A „Figaro” és a „Journal” azt kérdezik, mire jó ilyen ellentéteket felkelteni. Sokkal több angol katona esett el Franciaország földjén, semhogy Curzon nyilatkozatai megzavarhatnák a két nép közti viszonyt.

Feloszlatták a németországi monarchista alakulatokat

Berlin, november 23. (RTI.) A birodalmi kormány feloszlatta a monarchista alakulatokat. Aki szental is monarchista propagandát üznek, ötvenézer márkáig terjedhető pénzbüntetéssel és három havi elzárással büntethetők.

A Sfatul Negustoresco kamarai jelöltjei

A kereskedők közönye a választás iránt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai választást néhány nap múlva, november 30-án megtartják. A rövid terminus ellenére a választás iránt általánosságban a legnagyobb érdektelenség mutatkozik. Eltekintve néhány exponált embertől, senki nem törődik a választással, a tényleges kereskedők többsége a legteljesebb közönyt tanúsítja. Kétségtelen, hogy a kereskedőknek ez a magatartása igen káros következményeket fog maga után vonni és bizonyos, hogy a választás eredménye sem fogja a kereskedők igazi adminisztratív szükségletének kielégítését biztosítani. A rendezőbizottság és az a néhány ember, aki a kereskedők ügyeit hivatalból intézi, teljesen magára van hagyva és a saját belátása szerint cselekszik.

A Sfatul Negustoresco most már véglegesen összeállította a jelöltek listáját, amelyen a következők nevei szerepelnek:

Dr. Jon N. Evian bankigazgató, Jonel Comsa bankigazgató, Sever Pop bankigazgató, Moise Anghel kereskedő, Jonel Aldica kereskedő, Anton Pop kereskedő, Alexandru Anca kereskedő, Victor Iliescu ügynök, Virgil Chiritescu bankigazgató, dr. Gheorghe Leon bankigazgató, Julian Florea kereskedő, Aurel Pascu kereskedő, Petre Pop kereskedő, Jon Ilea kereskedő, Juon Andone kereskedő, Mihail Jonescu kereskedő, Danila Sasu kereskedő, Juon Pop ügynök, Dumitru Vonia kereskedő, Juon Vlad kereskedő, Henri Braunfeld ékszerész, dr. Laurean German bankigazgató, Eugen Rosescu bankigazgató, dr. Papp Sándor kereskedő, Polonyi N. János kereskedő, dr. Samuel Jenő kereskedő, Somogyi Miksa kereskedő, Sipos Jenő kereskedő, Blumenfeld Simon kereskedő, Schvartz Jakab szállító, Hirschfeld Károly kereskedő, Keresztes István kereskedő, Lendvay Emil bankigazgató, Ferenczy Gyula bankigazgató, Farkas Ernő kereskedő, Bergner Dezső kereskedő, Zelig Samu kereskedő, Molnár Jakab bankigazgató, Rózsa Mór kereskedő, Somlyai Mihály kereskedő, Hientz Vilmos ügynök, Szele Márton kereskedő, Heller Lajos kereskedő, Konkoly István kereskedő, Szabó Jenő kereskedő, Gutfried Adolf kereskedő, Kupás Samu kereskedő, Gombos Benő ügynök, Tschler Mór kereskedő.

Ez a névjegyzék elég változatosan és körülbelül a legtöbb parti figyelembevételével összeállítva és ha a szavazáson a kereskedők valamennyien részt vennének, a kamara valószínűleg jó vezetőséget kapna. A jelekből ítélve azonban alighog a választásnál az egész kereskedőtársadalom akarata kifejezésre jutni és inkább azoknak a keveseknek az akarata fog érvényesülni, akik a választást előkészítik, a propagandát csinálják, a korteseket hozzák, a szavazólapokat összegyűjtik és a választást lezárják.

Gadi

— Történet egy tanulsággal —

Ira: M. J. Berdicsevsky

(Szabó Imre fordítása) (2)

Máig is csoda maradt, hogyan bírta ki a jó ember mindezeket. Mert olyan volt, aki életében egy rendes falatot nem evett, nem pihent soha, feje alatt vankos soha nem volt, nyáron a templom női karzatán aludt a padlón, télen a puszta padon, a koldusok tanyáján. Ki fogta pártját? Kinek fájt, hogy a földön kellett hálania. Fájt? Ki mondhatná meg, hányszor rugták meg alvás közben dévajkódó fickók, vagy hányszor öntötték le fagyos vízzel szegényt.

Jámor és jó emberek, akikben szív van, sem tudták megérteni, hogy istenem, ez is ember és ha követ hajtanak a fejébe, hogy az neki is fáj. Fiúk és fiatal lányok évődtek vele, de nem szavakkal, hanem az egyik az orrát, a másik a szakállát ráncigálta meg, ez a kalapját hajította le, amaz a ruháját cibálta és maguk a klauz szentéletű bachurjai is örömet találtak benne, ha Gadit fölkapták és kiterítették az asztalra, amelyen Tórárt olvastak és szerettek, ha Gadi ezen a helyen szikkozódott, vagy rugdalkozott, vagy harapni akart. És ha már jól össze-vissza hemperegették, a kezébe nyomták tíz kopeket, hogy hozzon almát. Beleharaptak a gömbölyű, piros almába, amely

Prie államtitkár a közoktatási részort áthelyezéséről

Kiszélesítik a tankerületi főigazgatók hatáskörét — A tanítók és tanárok fizetésrendezése — A román papság a felekezeti iskolák fentartásáért

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A Román Távirati Iroda munkatársa, beszélgetést folytatott Prie Oktávián közoktatási ügyi államtitkárrel, aki az erdélyi oktatásügyi aktuális kérdéseiről a következőket mondotta:

— December 1-én az ismert miniszteri rendelet értelmében a kolozsvári közoktatási ügyi vezérigazgatóság Bukarestbe költözik. A kolozsvári központ decentralizálva lesz és így csak mintegy 10 tisztviselő megy Bukarestbe, akik ott a miniszter részére fentartott ügyeket fogják intézni és különösen az egységesítési eljárás és szabályok kidolgozásában fognak közreműködni.

— A decentralizáció következtében a kerületi főigazgatók széleskörű rendelkezési jogokat nyernek. Ezek a főigazgatók eddig csak a középiskolai oktatás fejei voltak, ezután a főiskolákat kivéve a kerületükbe eső összes iskolák ügyei alájuk tartoznak. Csupán az elvi kérdésekkel összefüggő ügyek, valamint az általános érdekű ügyek maradnak a minisztériumnak fentartva. Azt hiszem, hogy ez a módszer a közoktatás igazi érdekeit szolgálja és megkönnyíti az egész szolgálatot. A kerületi főigazgatóságoknál három szakosztály lesz, az elemi iskolák, középiskolák és a polgári, valamint a szakiskolák részére.

— Miért következett be a miniszternek ez az intézkedése?

— A vezérigazgatóság áthelyezésének ügye nem mai keletű. Már ez év tavaszán utasítást kaptunk, hogy tegyünk meg minden előkészületet az áthelyezésre. A rendelkezésre álló idő azonban nagyon rövid volt és így az áthelyezés mostanáig húzódott. Ismétlem azonban, hogy a közoktatás eminens érdeke az áthelyezés. Bukarestben szükség van azokra, akik ismerik az erdélyi közoktatás strukturáját, az itteni törvényeket és autonómiát. Eddig a miniszter sürgős esetekben sem tudott azonnal intézkedni, konfliktusok keletkeztek abból, hogy a körülményekkel Bukarestben nem voltak tisztában.

Visszont az államtitkárságnak igen sok nagyon fontos dologban nem volt meg a szükséges felhatalmazása és így itt is sokszor nehéz helyzet állott elő. Meg vagyok győződve, hogy

foguk alatt nedvét fecskendezte. Gadi ott állott és örült, ha csutkát kapott a fiuktól. Nem volt valami érzékeny lélek, nem válogatott és örült, ha száraz penészes kenyéret kapott, vagy ha alvadtt tejet, vagy romlott uborkát.

De ha hasonlatokban akarnék beszélni, akkor azt kellene mondanom, hogy Gadi az emberi társadalomban az volt, ami a teheneknél a trágya. Nem is vették emberszámba. Fogalma sem volt örömtől és bánatról, mintha egyáltalában hiányoztak volna az érzékei. Mégis teremtménye volt istennek, hiszen a léleg és a kis bogár is azok és ki lát egy ilyen Gadi szívébe, talán fogalma van mégis emberi dolgokról, talán, talán...

És egy szép napon Gadi megmondta magát és meghalt. Görnyedten, vagy egyenesen feküdt, nem fontos, a föld magába fogadta: meghalt, eltemették. A városkában kakas sem kukorékolott utána és nem akadt ember, ki egy jó szót mondott volna érte. Hiszen élete minden napját köz és magánszolgálatban töltötte. — Talán a gabbe felesége aggódott, hogy nincs aki a kecskét megtegyje, talán másvalaki, akinek bedőlt a kályhája gondolt rá, mert nem volt aki ingyen cipeljen téglákat. És tévedtek, ha azt gondolják, hogy Gadi halála után nyomban jött az angyal és sirja fölött pallosával a világ négy tája felé vágott és idézte az égi a bíróság elé, mint a többi

az áthelyezés Erdély közoktatásának csak előnyére fog szolgálni. A minisztériumban centralizálva lesznek a szakértők, akik eddig onnan hiányoztak. Természetesen az egész ország közoktatásának érdeke is ezt kívánja, mert így elkészíthető lesz az egész országra érvényes egységes szabályzat.

— Hogy áll a fizetésrendezés kérdése?

— Az új fizetési rendelet, amely december 1-én lép életbe, azt hiszem, mindenkit kielégít. A helyettes tanítók fizetése havi 400 lei lesz, három évenként 200–200 lei emelkedéssel, úgy hogy 12 évi szolgálat után havi 1000 lei a törzsfizetés, 20 évi szolgálat után már 2000 lei, amelyhez még hozzájárul a háborús segély. A középiskolai tanárok havi kezdőfizetése 1600 lei törzsfizetés, a fokozatos előléptetés rendszerével, 20 évi szolgálat után havi 3200 leire emelkedik a fizetése, nem számítva bele a háborús segélyt és a lakbért. A polgári iskolai tanárok fizetése 1300 leivel kezdődik. Azt hiszem, a fizetések kérdését sikerült a legkielégítőbb módon megoldani, szem előtt tartva ennek óriási morális és szociális fontosságát.

— Hogy oldják meg a felekezeti iskolák kérdését? — kérdezte végül az újságíró.

— Ezt a kérdést is nemsokára véglegesen megoldjuk. A főelvek tekintetében az összes kompetens faktorok egy véleményen vannak, azonban a nagyszabású és balázsfalvi szinódus kijelentette, hogy nem adja át a felekezeti iskolákat. A szinódusok megbízták az összes metropolitákat és püspököket, lépjenek érintkezésbe a kormánnyal az egyház szempontjából kielégítő megoldás végett. Minden bizonnyal meg is találjuk ennek az államra nézve annyira fontos kérdésnek megoldását. Az ügy érdekében csak az fontos, hogy itt minden személyi ambíció, magánvagy pártérdek távolmaradjon.

— Héber motívumú kézimunkakiállítás. Több ízben megírtuk, hogy a második országoszi cionista konferencia alkalmából a kolozsvári cionista lányok „Bönöth Haalijja” egyesülete nagyszabású kiállítást rendez héber motívumú kézimunkákból. E munkában az egyesületen kívül álló zsidó egyesületek, illetve zsidó nők és lányok is részt vettek. A Bönöth Haalijjah most felkéri mindazokat, akik ilyen kézimunkák készítésére vállalkoztak, hogy azokat a legközelebbi időn belül juttassák el a következő címre: „Bönöth Haalijjah” Cluj, Szentlélek-utca 1.

embereket. Mert tudjátok meg, hogy az angyalnak is inkább jótáplált, rendes halottnak jár az esze. vagy igazi gonoszokon, akik életükben nagyon igénybevétték a világ gyönyöreit... Gadit mélyen leüllesztették a földre, nem fődtek le cserepekkel a szemét nem bugyolálták teleszbe.

Hiszen nőien ember volt és fönt az égből az emlékezés könyvében, ahol a legmegvetettebbnek is lapja van, amelyen ott áll neve és cselekedete. — ebből a könyvből is hiányzott Gadi neve. Egész nap kereshettek őt a Gimel betű alatt, mégse fogták meg. Talán az égi irnokoknak jobb dolguk is van, minthogy nyilvánításnak ilyen különös teremést, akinek csak emberi képe van, de egy csöpp emberi fény és világosság, egy szikrányi emberi derű nem volt benne... És a városka, ahol Gadi élt, nem gondolt, hogy szikövet emeltessen és senki kaddist nem mondott utána. Nála valóra vált a szent mondás: „Az ember porból vétetett és porrá lesz.” Bizonyos, hogy egyetlen férgesekének nem lesz öröme belőle, hiszen úgy ki volt száradva, mint egy forgács.

És kérdezitek, vajon miért jövök és miért mondom mindezt el Gadiról? És miért kell főleg tudnotok, hogy élt valaha egy szemesz fia, akit Gadinak hívték és ilyen életet élt, amit már nem is lehet életnek nevezni.

Ime hallgassátok meg elbeszélésem másik

Mit végzett Titulescu Párisban

Holnap olvassa fel a király a trónbeszédet — A parasztpárt demonstrál: csak a megnyitó ülésről marad távol — Bratianuék alkalmazkodnak

— Az Új Kelet tudósítójától —

Hétfőn, a parlament ünnepélyes megnyitása alkalmával a király felolvassa a trónbeszédét, amelynek végleges szövegét a minisztertanács már megállapította. A trónbeszéd rövid lesz, de azért minden aktuális kérdésre ki fog terjeszkedni. Az ország belső konszolidálására a reformok egész sorát jelenti be a király. A parlament elé kerül a közigazgatás reformja, az új választójogi törvény, a felső és középsikolai oktatás reformja, a felekezeti iskolák államosítása és az általános iskolaépítési terv. A munkásság kollektív szerződéseire vonatkozólag a törvényhozás elé kerül washingtoni nemzetközi konvenció ratifikálása is. A külpolitikai kérdések közül első helyen Romániának Magyarországhoz való viszonyát említi meg a trónbeszéd tekintettel a Károlypüccs nyomán előállított helyzetre.

Üres padsorok előtt...

Ha vasárnap nem történik más elhatározás, valószínű, hogy a trónbeszédet az uralkodó üres ellenzéki padsorok előtt fogja felolvasni. A parasztpárttal ugyan minden kétséget kizáróan létrejött a megállapodás és bizonyos, hogy a parlament ülésén részt is fog venni, de a megnyitó ülésen még nem jelenik meg. A legutóbbi kihallgatások alkalmával ugyanis minden ellenzéki párt képviselője megjelent a királynál, csak a parasztpárt megbízottja nem kapott meghívást. A parasztpártiak ezt rossz néven vették. Hiába hivatkoznak a kormánypárton arra, hogy parasztpárti politikai kihallgatása nem volt szükséges, mert a kihallgatáson csak a parlamentbe való visszatérésről volt szó. A párt lapja az „Aurora” kifejezést is adott méltatlankodásának a mellőzés miatt és a párt tegnap esti végrehajtóbizottsági ülésén is ez a hangulat vált uralkodóvá. Elhatározta a végrehajtóbizottság, hogy a megnyitó ülésen a párt nem jelenik meg, hogy az udvariattalan mellőzés miatt ezzel szerezzenek elégtételt. Kijelentették azonban a párt vezetői, hogy ez korántsem jelenti azt, hogy a parlamenti tevékenységet a párt nem kezdi meg.

A szászok megjelennek

A megnyitó ülésen ilyenformán a többségen kívül alig néhány pártönkivüli képviselő és a szász nemzeti kisebbség pártja fog megjelenni. Polónyi Arthur szenátor, a szászok

részét és megajánlatát, hogy miért kellett mindezt elmondanom.

Három nappal Gadi halála után Isten menyei trónusán élt és körülötte ültek a hét pasztorok és az agasztányok és sok-sok caddik és angyal állott körülötte és a beszéde földi világról szólt, arról hogy az emberek milyen alakoskodók és mennyire nem lehessen tudni, hogy ki az igazi caddik és ki az igazi bűnös...

Erre Isten megszólított egy kis angyalkát:

— Ismered az utat ehhez és ahhoz a városkához? Ha megtalárod, erdij a városka temetőjébe és a kerítés melletti sarokban találni fogsz egy sirt, nyisd föl a sírhalmot és hozd ide azt, aki alatta fekszik; de siess, sehol ne pihenj.

Az angyal így cselekedett. Leszállt a magasságok világából, eljutott a megjelölt városkába, felhasította a sirt, Gadit szárnyaira vette és felszállt vele az égbe. És amikor fönt megérkezett, Isten elrendelte, hogy Gadit vigyék a Paradicsomba, furdessék meg, eróítsék táplálékkal és adják vissza neki emberi alakzatát, amit ott lent széjjeltapostak...

A Paradicsomban azonnal megmosták, megtisztogatták és testét fűszeres kenőcsökkel és illatos zsírokkal kenték be. Egy angyal lenyirta torzonborz haját, egy másik hosszú körmeit vágta le kezéről és lábáról.

(Folytatjuk.)

egyik vezető embere egy újságíró előtt a következőket mondta:

— Semmi okunk sincs arra, hogy a parlament üléséről távolmaradjunk, már azért sem, mert ezt a nyár folyamán sem tettük. A jelenlegi ülészakban olyan sok, ránk nézve nagyon fontos törvényjavaslat kerül megvitatás alá, hogy jelenlétünk feltétlenül szükséges.

— Ami az erdélyi jegybank felállítását illeti, arról már a múltban is sok szó esett, de utóbb mindig elvetették. A jegybank felállítását kivihetetlennek tartom. Egy országban két jegybank lehetetlen állapotot teremtene és újabb visszaesznék abba a korszakba, amikor a lebélyezett korona devalvációja állott fenn a leival szemben, amikor is a regátbeliek igyekeztek pénzük értékét az erdélyi pénz fölé helyezni. Nem tartom komolynak az elterjedt híreket. Inkább fenyegetésnek tekintem a Banca Nationalával szemben. Tényleg abszurdum, hogy egy állami bank megtagadjon egy kölcsönt az államtól, de a kormány másképp is biztosíthatná befolyását a bankra. A vezetőséget kell kicserélni.

A liberálisok frontot váltogatnak

A liberálisok, miután teljes kudarcot vallottak, most igyekeznek a változott viszonyokhoz alkalmazkodni. A Bratianu lakásán lefolyt tanácskozásokról csak azt jelentették, hogy a követendő magatartást tették szövé. Elterjedt hírek szerint azonban a liberálisok azt is megfontolás tárgyává tették: visszatérjenek-e a parlamentbe, vagy sem. A hír nem meglepő és valószínű, hogy előbb-utóbb Bratianuék csakugyan visszatérnek. Azok a fenyegetések ugyanis, amelyek a távolmaradó képviselők mandátumának megsemmítését helyezik kilátásba, nem maradtak hatás nélkül. A liberális párt csak olyan új választásoknak hajlandó magát alávetni, amelyeket Bratianu vezet a már ismert eszközökkel. Averescu alatt azonban megelégszenek mandátumaik mostani számával és a párt nagy része nem hajlandó választási kaland eshetőségére bízni oly nehezen szerzett mandátumát.

Liberális aknamunka a kormány ellen

A liberálisokról egyébként megint szenzációk teleplezéseket közöl egy fővárosi lap. Az Epoca a következőket írja:

— Állítjuk és minden cáfolat ellenére fenntartjuk, hogy Bratianu október havában Berlinbe küldte Sürbey herceget, hogy a német nagybankokkal és nagyipari vállalatokkal megállapodást létesítsen, hogy ne kössenek semmiféle üzletet a jelenlegi román kormánnyal. Sürbey herceg biztosította a német illetékes köröket, hogy novemberben Bratianu kormánya kerül Románia élére.

A herceg elfelejtette megmondani, hogy melyik év novemberében...

Nepotizmussal vádolják az igazságügyminisztert

A kormánypártnak mutakozó egyenlenségek most az igazságügyminiszter körül kavarnak. Az Averescu-pártnak nagy az elégedetlenség az igazságügyminiszter eljárása miatt. Tegnap többen felkeresték a miniszterelnököt és tiltakoztak az igazságügyminiszter részéről történő kinevezések ellen, aki csakis Take Jonescu párthíveit és saját rokonait helyezi el. Hír szerint, ha a képviselők nem nyerneek elégtételt, bizalmatlansági indítványt tesznek Antonescu igazságügyminiszter ellen.

Sokat beszélnek most a kormányban hamarosan beálló személyi változásról is, úgy tudják, hogy Titulescu londoni követé nevezik ki és utóda Take Jonescu lesz. Ebben az esetben Averescu tábornok tartaná meg a külügyminiszteri tárcát.

Titulescu missziója

Titulescu párisi útjával kapcsolatban a legellentétesebb hírek kerültek forgalomba, főleg azért, mert Titulescu kénytelen volt ottani tartózkodását meghosszabbítani. Tény az, hogy

Titulescu Párisban több nehézségre talált, végül eredményben azonban minden függő gazdasági és pénzügyi kérdésben sikeres megállapodásokat kötött.

Párisból távirat érkezett Averescu miniszterelnökhöz és Take Jonescu helyettes pénzügyminiszterhez, amelyben

Titulescu és Popovics Tascu jelentik, hogy missziójuk teljes sikerrel járt.

A pénzügyminiszternek sikerült Franciaországban új kölcsönt felvennie, azonkívül az idegen devizákat leire váltotta be és más pénzügyi függő kérdéseket is elintézt. A párisi tőzsdén bizottságot állítottak fel, amely ellenőrzést fog gyakorolni a leüzletek felett és nem fogja megengedni az eddigi spekulációt. A két miniszter valószínűleg kedden érkezik az országba.

Titulescu tegnap közös megbeszélést folytatott Doumer francia pénzügyminiszterrel, Lehidoux-al, a bankárok szövetségének elnökével és Celigni borszeszindikkussal. A román pénzügyminiszter kifejtette, mennyire lehetetlen és meg nem engedhető, hogy az az állam, melynek csak 12 milliárd papirpénze van forgalomban, pénzét 6-7 centimesre súlyadni engedje, aminek oka kizárólag az üzérkedés. Az országnak joga van ez ellen védekezni és azért nem szabad az intézkedések legitimitását félreérteni. A román kormány továbbra is engedélyez minden oly pénzügyi tranzakciót, melyek a francia törvények szerint meg vannak engedve, mert ezek is eltiltanak oly devizavásárlást, amely nem reális üzleten alapul. A leit ezentul nem szabad venni vagy eladni, csak kivifeli ügylet alapján, vagy tényleges szolgálat fejében, melyet az ellenőrzőbizottság fog felülvizsgálni.

Titulescu fejtegetéseinek meg volt a kellő eredménye. A francia kormány elrendelte a lei jegyzését s azóta a lei árfolyama teljesen szilárd. Titulescu ma meglátogatta Loucheurt, majd Millerandnál volt kihallgatáson, később Perret kamaraelnököt kereste fel. Románia összes kívánságait a francia kormánykörök kielégítően elintézték.

Egyébként is Take Jonescu táviratozott Párisba Titulescunak, kérve hozzájárulását, hogy az adóvallomások beadásának határidejét január 1-ig meghosszabbítsák, mivel eddig kevés vallomás érkezett be és nem lehet emiatt bíróság elé állítani az adózók millióit.

A francia parlament szigorú felügyeletet követel Németországra

Páris, november 25. (RTL.) A francia kamara befejezte a Franciaország pénzügyi helyzetéről heterjesztett interpellációk feletti vitát és megszavazta a napirendet, mely egytől bizalmat szavaz a kormánynak. A bizalmi javaslatot 347 szavazattal fogadták el 180 ellen.

A napirend követeli a kormánytól, hogy 1. a leghigorubbán felügyeljen arra, hogy Németország kötelezettségeinek pontosan megfeleljen,

2. tegyen meg minden intézkedést a forgalomban levő hitellevelek szaporításának megakadályozására és

3. biztosítsa Franciaország követeléseinek behajtását.

Az osztrák csapatok előnyomulása Nyugatmagyarországon

Bécs, november 26. Hivatalosan jelentik: A németosztrák csapatok folytatják előnyomulásukat a Burgenland déli részében és mindenütt elérték a kitűzött vonalat. Incidens sehol sem történt, a lakosság mindenütt szíves fogadtatásban részesítette a katonákat. A Soprontól északra eső Burgenlandot, mely területet már előbb megszállották a csapatok, ma átadták Burgenland kormányzójának és a polgári hatóságoknak.

Bécs, november 26. Az osztrák kormány-csapatok és esendőrség ma megkezdtek a Soprontól dére eső burgenlandi terület megszállását.

Uj rend a lakásügyekben

Lakáskatasztert álltanak fel — A lakbérleti hivatal megkezdte működését — Senkit sem lehet kidobni a lakásból — Visszavonják a katonai rekvirálásokat — Tanasescu belügyi államtitkár nyilatkozata

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Tegnap délelőtt jelent meg a megalakult lakbérleti hivatal főnökének, PACURARU György törvényszéki bírónak a rendelete, mely új eljárást vezet be a kolozsvári lakásügyekben. A rendelet elsősorban kötelezővé teszi minden háztulajdonosnak és bérlőnek, hogy a tulajdonát képező, illetve általa lakott lakást megfelelő blanketták kitöltésével december 1-ig a hivatalnak bejelentse. Az erre szolgáló blanketták A és B minta s kérvény minden dobánytöredékben kaphatók. December elseje után házról-házra fogják ellenőrizni a bejelentéseket s aki nem jelentette be a lakását, vagy hamis adatokat írt be, azt kiteszik a lakásból és tízezer leig terjedhető pénzbüntetéssel sújtják.

A lakbérletekre nézve a rendelet úgy intézkedik, hogy a jövőben minden lakás, üzlethelyiség, kereskedelmi vagy ipari vállalat épületei csak a lakbérleti hivatal jóváhagyásával adhatók bérbe. Az ily módon bérelt lakások lakóit kilakoltatni nem lehet s ha bárki részéről evakuálás történik, a lakbérleti hivatal magánlakásért, esetleg hivatalos hatalommal való visszaélés címén eljárást fog indítani az illető ellen.

A lakások ellenőrzése céljából minden háztulajdonos és bérlő köteles a butorozatlan lakások felmondását három hónappal az elköltözés előtt, butorozott szobáknál 15 nappal előbb a lakbérleti hivatalnál bejelenteni, amennyiben pedig az elköltözés napja előre nem tudható, úgy a tulajdonos, mint a bérlő köteles felmondás, illetőleg az elköltözés napjától öt napon belül a lakás megürülését bejelenteni. A repatriáló- és a bejelentőhivatal is alkalóan közölni fogják a változásokat, amelyek a lakbérleti hivatal hetenként egyszer fog közszemlére tenni a bérbeadandó helyiségek táblázatával szakszerűségeinek feltüntetésével. Ezzel az intézkedéssel lehetővé válik, hogy a jövőben magánemberek is fognak lakást kaptak a hivatal útján. Annak, aki lakásra reflektál, kérvényt kell beadnia. A hivatalhoz benyújtott kérvények felett egy husztagu bizottság dönt, mely tíz háztulajdonosból és tíz bérlőből áll. Ez a bizottság csak december 31-ig marad meg, akkor új tagokat fognak kisorsolni olyképen, hogy a bizottságban minden nemzetiség helyt kapjon. E bizottság döntése ellen tíz napon belül a törvényszékhez lehet felekezni. Abban az esetben, ha a bérbeadó a lakbérhivatal határozatának keltétől 15 napon belül megtagadja a bérleti szerződés megkötését, a szóbanforgó lakást a lakbérleti hivatal lekvirálja s eljárást indít a kihágást elkövető egyén ellen. A szerződéseket csak egy évre kötik meg, de megújíthatók. A szerződésért, ha a bérlő összeg az ezer leig megfizeti, kétszázalékos illetéket kell fizetni minden megkezdett ezer leig után. A lakás ki-bérlése úgy történik, hogy a szerződő felek négy példányban kiállított kizárólag román nyelvű szerződéssel megjelennek a lakbérleti hivatalnál, mely két példányt láttamozva megküld a városi tanácsnak, hogy a feltüntetett illetéket vonja le s az ennek igazolásával ellátott egyik szerződést visszaküldi a lakbérleti hivatalnak, mely a másik két példányt a szerződő feleknek adja ki. Azok, akiknek csak szóbeli szerződésük van, vagy egyáltalán nincs szerződésük, kötelesek a hivatal jóváhagyását kérelmezni. A katonai vagy polgári lakshivatal által rekvirált szobák bérlői szintén kötelesek a lakbérleti hivatalban megjelenni s rekvirálásukat csak akkor hagyják jóvá, ha az a bérlő és tulajdonos előzetes megegyezésével történt.

Azok a lakástulajdonosok, akik 1920 óta kiadott szobáik bérletét fel akarják mondani, december 10-ig jelentsek azt be, valamint azokat az indokokat, melyek alapján a bérlet megszüntetését kérik. A két szobánál több helyiségből álló lakásokat annak a megindokolásával kell bejelenteni, hogy a bérlőnek milyen címen van szüksége a megállapított szá-

mon felüli szobákra. A lakbérleti hivatal végzéseiben megjelöli a kiadott helyiség rendelkezését, melyet megváltoztatni a hivatal engedélye nélkül a bérlőnek joga nincs. Az így kiadott helyiségek bérleti összegét a lakbérleti hivatal fogja megállapítani.

A lakbérleti hivatal felállításával a városi lakshivatal hatásköre ezentúl csak arra terjed ki, hogy egy, legfeljebb két szobát utáljon ki köztisztviselők számára s így remélhető, hogy a lakásbotrányok végre megszűnnek. A lakshivatal egyébként nyolc napig kizárólag a Kolozsvárra érkezett új ezred elhelyezéséről gondoskodik s így közhivatalnokok ügyével sem foglalkozik ez idő alatt.

Tanasescu belügyi államtitkár, a nála megjelent újságírók kérdésére, hogy a lakbérleti hivatal felállítása s működése mennyiben fogja enyhíteni a lakásmizériát, a következő kijelentést tette:

— Azt hiszem, hogy már eddig is, rövid működése óta, hasznára vált a lakosságának. Tizenhat esetben szerezték családok számára lakást. Nagy előnye az új rendelkezésnek az is, hogy a magánemberek ügyét a méltányosság és jog elvei szerint fogják majd elintézni. Kényszereszerződésekkel módot adunk arra, hogy albérlőkkel különös igazságtalanságok ne történjenek, azonfelül nemcsak köztisztviselőknek, hanem magánembereknek is lehet majd lakást szerezni. A lakbérleti bizottság határozatainak felekezési fóruma a törvényszék lesz. A bíróság ítéletét mindenki megnyugvással fogja tudomásul venni.

A lakáskataszterrel az államtitkár kijelentette, hogy a katonai rekvirálásokat főlegessé teszi ez a hivatal, és már intézkedés történt a katonai rekvirálások visszavonása ügyében.

Bankok és vállalatok küldöttsége Simionescu pénzügyi államtitkáránál

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A múlt évi jövedelem- és hadinyereség-adó kivételkor a nyilvános számadásra kötelezett cégeket és vállalatokat kivették az általános rendelkezések alól és külön kulcs alapján rótták ki rájuk az adót. A napokban küldöttség kereste fel Simionescu pénzügyi vezérigazgatót s panaszt emelt a pénzügyezetekre kivetett adó miatt. A küldöttség előadta, hogy mikor a pénzügyigazgatóság kivette az adót, a bankokat nem hívták meg szóbeli tárgyalásra, amint azt más adóknál megtehették s így nem is informálhatták az adókielbízottságot a tényleges jövedelemről. Ugyancsak szabálytalannak tartják a bankok azt az eljárást, hogy az adókielbízottság határozatáról nem kaptak hivatalos végzést s így nem felebezhettek a tulajdonos megállapított adó ellen. A múlt hét folyamán fizetési meghagyást kézbesítettek nekik a pénzügyigazgatóságtól, hogy a kivetett jövedelem- és hadinyereség-adót 15 napon belül végrehajtás terhe alatt fizessék be. A bankok küldöttsége tiltakozott az adókielbízottság módja, valamint az adó tulajdonos megállapítása ellen és kérték a vezérigazgatót, hogy a végrehajtást függesse fel.

Simionescu pénzügyi államtitkár teljesítette a bankok kérését s a fizetés határidejét felfüggesztette azzal, hogy minden pénzügyi külön adja be a felekezését, melyhez be fogja kérni a pénzügyigazgatóságtól az aktákat. Ezeket felül fogja vizsgálni s ha beigazolást nyer, hogy az adót nem reális alapon állapították meg, minden bizonytalanság nélkül szállítják.

Az adóvallomási izek beszolgáltatása határidejének december 15-ig való kitöltéséről a pénzügyi államtitkár hivatalos értesítést még nem kapott, de valószínűnek tartják a határidő meghosszabbítását, mert a vallomási izek kitöltése körül oly nagy a tájékozatlanság, hogy még az új határidőre sem remélhető, hogy minden adózó helyesen kitöltve beadhassa.

Letartóztatták a központi sziguranca főnök helyettesét

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Pénteken délután a kolozsvári központi állambiztonsági főfelügyelő főnök helyettesét Georgiut, a rendőrprefektúra letartóztatta. A letartóztatásra az adott okot, hogy Georgiu főnök helyettes több visszaélést követett el. Megállapították, hogy Georgiu két ismert szücsöt zsarolt meg Kolozsváron. Először Eisenstädter Samu Kossuth Lajos-utcai szücsöt károsította meg. Eisenstädter még szeptember hónapban két kosár szörmét festetett Bécsben. Szeptember 21-én érkezett haza a két kosárral. Hazaérkezése után rövid idővel megjelent üzletében Georgiu sziguranca főnök és azzal az indoklással, hogy a kosarak elvámolása nem történt meg az előírásoknak megfelelően, lepecsételtette azokat és kilitásba helyezte az áruk elkobzását. Egyidejűleg közölte Eisenstädterrel, hogy másnap délután a Pannonia-kávéházban megtudja az ügy folytatását.

A találkozás meg is történt, ez alkalommal azonban Georgiu a további kihallgatás helyett harmincezer lei kért, amelynek ellenében hajlandó lett volna a "vizsgálatot" megszüntetni. Eisenstädter sokalta az összeget és sikerült Georgiunak egy hétezer lei értékű polárrokában és három ezer lei készpénzben kiegyezni.

Hasonló zsarolást követett el Georgiu Janki Egyetem-utcai szücsnél is, akitől egy női perziánbundát és egy szkunsgallert zsarolt ki összesen 28.000 lei értékben. A megkárosított kereskedők feljelentésére a nyomozás már régebben megindult, Chifor kapitány és Xantopol ügyész nyomoztak nagy erővel és tegnap, amikor már minden adat együtt volt, Georgiut letartóztatták. A rendőrség továbbfolytatja a nyomozást, mert valószínűnek látszik, hogy Georgiu Nagyváradon, előbbi állomáshelyén is követett el hasonló visszaéléseket. A letartóztatott sziguranca főnök helyettes az ügyészségen őrzik.

December 1-től megrágu a külföldre szóló táviratok és csomagok díja

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A bukaresti postai vezérigazgatóság tudatta az összes romániai postahivatalokkal, hogy a távirati díjszabás kiszámításánál december 1-től kezdve huszonöt leies átszámítással a francia aranyfrankot veszi alapul.

Ennek a rendelkezésnek a következtében a táviratok díja a következőképpen változik meg:

Egy szó	Ausztriába	6 25 lei
"	Belgiumba	7 25 "
"	Angliába	10 — "
"	Bulgáriába	3 75 "
"	Csehszlovákiába	4 50 "
"	Svájcba	7 25 "
"	Franciaországba	8 — "
"	Németországba	6 25 "
"	Olaszországba	6 25 "
"	Hollandiába	7 25 "
"	Lengyelországba	4 50 "
"	európai Törökországba	14 75 "
"	ázsiai Törökországba	18 50 "
"	Magyarországba	4 50 "
"	Jugoszláviába	4 50 "

Az új tarifával a táviratozás lényegesen megrágu és ez a drágulás különösen a kereskedelmet érinti súlyosan. A legolcsóbb a táviratozás Bulgáriába, a legdrágább az ázsiai Törökországba. A Magyarországra szóló táviratok díja aránylag szintén alacsony.

Az új távirati tarifa, minthogy az eléggé stabil francia aranyfrankra bázisozták, valószínűleg hosszabb ideig változatlan fog maradni.

Megváltoztatták a külföldre szóló postacsomagok tarifáját is, amelyek után december 1-től nem 7, hanem 12 lei kell fizetni. A csomagtarifánál az aranyfrankot 20 leinek számítják.

HIREK

AZ UJ KELET 1921. évi 261. sz.

Szerkesztőség	...	577
Kiadóhivatal	...	844
Zs. N. Sz.	...	558

Szeresd felebarátodat! Zsidó ige minden idők zsidója számára. Kevés barátunk a népek között, ezt a keveset szeretnünk kell. Egyetlen aktív barátja a zsidónak a zsidó sajtó. Szeressétek a zsidó sajtót és támogassátok. Minél erősebb a sajtótek, annál erősebbek vagytok ti. Ne feledjétek, hogy a ti egyedüli fórumotok és szószólóitek ebben az országban az Uj Kelet!

Ki teszi a király fejére a koronát. Bukarestből jelentik: A görög keleti egyházi zsinat mai ülésén arról tárgyaltak, hogy a tavasszal megtartandó gyulafehérvári koronázáson ki tegye fel a király fejére a koronát. Balan erdélyi metropolitánus kijelentette, hogy ezt az erdélyi metropolitánusnak kell megtennie, mert Gyulafehérvár Erdélyben van.

„Gadi”. Miha József Berdicsewskynek ez a megejtő realiztikus rajza tegnapi számban sajtóhiba következtében Csernichowsky írásaként jelent meg. Amikor ezt helyrehozzuk, közöljük azt is, hogy az írás Berdicsewskynek a varsói „Literatur” kiadásában megjelent „Jiddise kszovim von a veiten korev” című munkájából való.

Üngylikos zeneszerző. Bukarestből jelentik: Bratianu Jonel zenetanár a Calea Grivitein levő lakásán felakasztotta magát és meghalt. Bratianu Jonel a román operett legelső mesterei közé tartozott. Három operettje: A világ vége (librettóját Eftimin Viktor írta), a Corina szerelme és a Dora nagy sikert arattak.

Oroszország diplomáciai képviselőt állít fel Bécsben. A költségvetési bizottság ülésén a külügyi költségvetés tárgyalásánál Schober kanclerár közölte, hogy a Németország és Oroszország közötti diplomáciai viszony és Németországban Oroszországban felállítandó képviselői ügyében a napokban megkötötték a szovjetkormány kiküldöttével a szerződést, amely a német-orosz szerződés mintájára készült. Ennek értelmében úgy Oroszország, mint Ukrajna diplomáciai képviselőt állít fel Bécsben.

Az orosz emigránsokat megfosztják állampolgárságuktól. Rigából jelentik: A szovjetkormány elrendelte, hogy mindazon külföldön tartózkodó oroszok, akik 1917. november előtt elhagyták Oroszországot, 1922. március 1-ig kötelesek kiváltani utóleveleiket, ellenkező esetben elveszítik orosz állampolgárságukat.

A bécsi törzsdöntvények revíziója. Bécsből jelentik: A nemzeti tanács második és harmadik olvasásában elfogadta a törzsdöntvények megadóztatásáról szóló törvényjavaslatot a keresztényszozialisták pótlásával, mely szerint azok a külföldiek, akik zugbörzés miatt megbüntettetnek, Ausztria területéről kintasítandók. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy szükséges lesz a törzsdöntvényeket revízió alá vonni. Miután a törzsdöntvények tagjai lemondottak, a lemondást elfogadja, a tanács tagjait felmenti állásuktól, mert megsértették a törzsdöntvényeket. A törzsdöntvést tovább intézkedésig bizalmi emberekre ruházta.

Szüli értekezlet. A kolozsvári neolog zsidó iskola november 29-én délután félhatkor szülői értekezletet tart, melyre az érdekelteket szülőket ezután hívja meg. Az értekezletet a Calea Regele Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 52. sz. alatti iskola első osztály tantermében fogják tartani.

A borceai híd felavatása. Bukarestből jelentik: A borceai híd felavatása december 5-én lesz. Részt vesz azon Ferdinand király, a kormány tagjai, a dobrozdai képviselők és szenátorok, továbbá a konstanzi és tulcsai hatóságok.

A város építkezési tervével.

város mérnöki hivatalának asztalán készen fekszik egy nagyszabású építkezési terv, amelyet Ciortea főmérnök dolgozott ki. A Farkas-utca 8. szám alatt van a városnak hatalmas telektömbje, amely átnyulik a Petőfi-utca felé. Ezen a telken jelenleg egyemeletes épület van, amelybe a tanácsnak egy pár ügyosztályát helyezték el. A város erre a telekre akar háromemeletes palotát építeni. A meglévő emeletre még két emeletet húz az udvar hosszában és a Petőfi-utcai fronton ugyancsak háromemeletes bérházat emel. A Farkas-utcai fronton városi hivatalokat fognak elhelyezni, az udvar felőli részben és a Petőfi-utcai három-négy szobás, modern nagy lakásokat, azonkívül garzonlakásokat fognak építeni. A hosszú telket a Farkas-utcai szakasztól a Petőfi-utcai három udvarra osztják be, amelynek földszintjén 50 helyiségből álló házat terveznek. A városi tanács erre az építkezésre 5-6 millió lelt irányított elő, amelyet amortizációs kölcsön útján fog fedezni. Az építkezéshöz a kora tavasszal fognak hozzá. A mérnöki hivatal ezenkívül egy óriási bérkaszánya építésének tervével foglalkozik, amely 120-150 családnak nyújtana hajlékot. A mérnöki hivatal a városmajor mostani telkét szemelte ki a bérkaszánya céljaira. Egy és két szobakonyhás kis lakásokat tervezett Ciortea főmérnök ez óriási bérkaszánya, amelynek felépítéséhez az lesz a legnagyobb akadály, hogy 10-15 millió lei szükséges.

A korcsolyapályája. A kolozsvári korcsolyapályát ezidén is üzembe kívánja helyezni a korcsolyaegyesület. Ennek azonban kis akadályai vannak. Az egyleti házban ugyan is utmesteri tanfolyamot nyitottak és a tanfolyam vezetősége nem hajlandó a kurzust, amelynek hatvan hallgatója van, megszüntetni. Illetékes körök azzal foglalkoznak, hogy a nagyobb hidegek beálltával a tanfolyam számára más helyiséget keressenek és az egyleti termeket a korcsolyaegyesület tagjai rendelkezésére engedik át.

Orvosok, szülésznők és gyógyszerészek hűségesküje. Az egészségügyi igazgatóság legújabb rendelete értelmében minden orvos, szülésznő és gyógyszerész, aki még nem tett hűségeskü, köteles azt legkésőbb december 10-ig a főorvosi hivatalban a hivatalos órák alatt letenni, akik pedig a hűségeskü már letették, ezt ugyanott okmányaikkal december 10-ig igazolni tartoznak.

Nem emelték fel a vasuti tarifát. Hivatalos helyen megáfelták azt az általános elterjedt hírt, hogy a vasuti tarifát felemelték.

Becszerélik a magyar lebellyegzésű koronákat. A bukaresti pénzügyminisztérium felszólítja mindazokat, akiknek Románia területén magyar lebellyegzésű osztrák-magyar bankjegyek van birtokában, nyújtsák be ezeket a bankjegyeket december 4-ig a bukaresti magyar követséghez, ahol leire fogják becszerélni. A pénzügyminisztérium a becszerelés arányát nem közli.

A CFR két leinek számát egy csehszlovák koronára. A CFR vezérigazgatósága rendeletet küldött az összes vasuti pénztárakhoz, amelyben tudatja, hogy jegykiadásnál, a csehszlovák koronát egy-kettő arányban kell leire átszámítani, azaz egy csehszlovák korona — két lei.

December 10-ig be kell jelenteni a magyar postatakarékpénztári követeléseket. A bukaresti postai vezérigazgatóság elrendelte, hogy a magyar postatakarékpénztári követeléseket be kell jelenteni. Akinek Magyarországon, valamelyik postatakarékpénztárban letéje van, jelentkezzék december 10-ig a városában (községében) levő postahivatalnál, ahol az adatokat felveszik és a követelés érvényesítési eljárását megindítják.

Házasság. Brüller Ilonkát Csikszreda eljegyezte Schwarts Herman Kolozsvárról. Mermelstein Elza Szatmár és Baumweig Arnold Kolozsvár jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

A Haggibbor zenés teadélutánja

ma, vasárnap délután 4 órakor lesz a Haggibbor ezidei első teadélutánja, amelyet vidám műsor tesz változatossá. Marton Ernő tart bevezető beszédet, Eanner Slomo héber és jiddis dalokat énekel, Bornstein és Rosenberg játékosok pedig kuplékat és monológot adnak elő. A zenét a román opera zenészei szolgáltatják. A teadélutánokat a Haggibbor minden vasárnap délután megismétli strada Avram Jancu (volt Petőfi-ut) 18. sz. alatti klubhelyiségében.

A Jahoda-Hosszu affér. Az ismeretes Jahoda-Hosszu rágalmozási per utolsó fejezete ma játszódtott le a kolozsvári járásbírószágon. Hosszu főjegyző kijelentette, hogy tévedett, mikor Jahodát kémnek nevezte. Emiatt legnagyobb sajnálkozását fejezi ki. A főjegyző kijelentésére Jahoda a vádat visszavonta és a felek kibékültek. Ezután a bíróság Jahodának egy másik rágalmozási perét tárgyalta, ugyancsak Hosszu főjegyző ellen. Jahoda hatóság előtti ragalmazással vádolja Hosszút, mert a főjegyző a városi tanácsban Jahodáról, aki akkor benne volt abban a bizottságban, mely a városi villamosművek beadására beadott pályázatok felett döntött, azt állította, hogy a bizottság döntését idő előtt nyilvánosságra hozta. Kellő bizonyítékok nélkül a járásbírószágon elrendelte az iratok beszerzését és a tárgyalást elnapolta.

Rabbiválasztás Bersán. Borsáról jelentik: A hitközség nemrég tartott előjárásági ülésén elhatározta, hogy a 40 év óta fűresedésben lévő rabbiszéket betölti. A vezetőségnek ez az elhatározása két pártra szakította a hitközséget, olyanokra, akik rabbit és olyanokra, akik takarékosági okokból csak rabbihelyettes akarnak alkalmazni. Kiérték a választást, amelyen azonban csak a rabbi vagy dajen mellett állásfoglalás fölött szavaztak. Ekörül azonban újabb bonyodalmak támadtak, mert ismeretlen tettesek a szavazóurnát ellopták. A hitközség vezetősége a közeli napokban határozni fog afölött, hogy újabb választást ejtsenek-e meg.

Angliában még nem alkalmaznak német munkásokat. Londonból jelentik: Az ipari vállalatok delegátusai értekezletet tartottak, amelyen foglalkoztak a német munkaerő alkalmazásának kérdésével. Az a vélemény alakult ki, hogy miután Angliában is nagy a munkanélküliek száma, a kérdés egyelőre nem aktuális.

Elitelték a budapesti cseh követség pecsételvaját. Budapestről jelentik: Lyl Hermann, a budapesti cseh követség tisztviselőjét, aki ellopta a cseh követség bélyegzőjét és különböző manipulációkat követett el, valutát csempészett, tegnap tíz havi börtönrre ítélték.

Pestisjárvány Olaszországban. A bukaresti belügyminisztérium távirati értesítést küldött a nagyobb városok polgármestereinek, hogy Nápolyban és környékén óriási pestisjárvány dühög. Emiatt a Románia való beutazás csak Konstanzán, vagy a giurgiui ponton át lehetséges, ahol a beérkezett hajók és más közlekedési eszközök utasait a párisi nemzetközi egyezmény értelmében hét napig vesztégar alatt tartják. Újabb hírek szerint Rhodos szigetén hasonló járvány pusztít.

Megszökött okirathamisító. Temesvárról jelentik: Nemrég megirták a lapok, hogy a temesvári törvényszék fogházából Spiegel Ede okirathamisító és csempész megszökött. A napokban tartóztatta le a temesvári rendőrség Benes Esztert, aki kihallgatása során bevallotta, hogy Spiegel Ede szöktette meg. A szöktetést Benes Eszter vallomása szerint úgy történt, hogy autóval a fogház kapuja elé állott és Spiegel Ede a fogház emeletéről leugrott és az autóval elvágtatott. Benes Eszter Spiegel tartózkodási helyéről semmit sem akar bevallani.

Ha jó rum- és likőreszenciát akar beszerezni olcsón, forduljon Glicke Henrik gyárhoz Oradea-Mare (Nagyvárad) Cal. Vict. 4. Kolozsvári-ut 74.

— **Megölte a vejét.** A kolozsvári Dezméren szerda este Tirnovean Nichita nevű néven éves földmivelő felesével megölte a saját Parténie, ki feleségével rossz viszonyban élt szerda este heves szóváltásba elegyedett és késsel támadt az asszonyra. Ekkor lépett be Tirnovean és felesét ragadva néhány csapással megölte vejét. A meggyilkolt hullóját dr. Hosszu tisztiorvos és dr. Cioba tüdővészkezi orvos a helyszínen felboncolták. A gyilkosság ügyében a vizsgálatot Pekueriu vizsgálóbíró vezeti.

— **Bécsi színházak hírsztráfiája.** A bécsi színházak tagjai fizetésjavítási követelményeket indítottak és háromszáz százalékos javítást kérnek. A színházvezetők csak száz százalékos emelést akarnak adni ezért a jövő héten vasárnap a négy vezető színház tagjai sztrájkba lépnek.

— **„Oh jaj megfojt ez az átkozott kutyagés”, Egger mellépszíttalai csekkhamar meggyógyítanak.** Kapható minden gyógyszerboltban és drogeriában.

— **Háztulajdonosok és bérlők számára az A. B. C. mintájú bejelentő lapok** Str. Reg. Maria (Deak Ferenc u.) 34. alatt kaphatók.

Tanítók Lapja cím alatt új tanügyi lap indult. Programja: az iskola belső életében a pedagógiai és didaktikai-tér munkálása; nemkülönben az iskola közigazgatás és gazdasági ügyek felkarolása a szülőket, tanítókat érhető támaszokkal szemben az önértékelés felvétele. A lap változatos tartalommal jelent meg; felelős szerkesztője: Gyökös Mihály székelyudvarhelyi áll. ig. tanító, a tanügyi irodalomnak és a tanítók közérdeklő ügyeinek kiprobált, régi harcosa, aki a tanítók bizalmát ezirányú tevékenységével már előbb is kiérdemelte. A lap tanügyi sajtóorgánuma kíván lenni a csatlótt területeken működő magyaryelvű iskolák és azok tanítóinak. Megjelenik hetenként csütörtökön Ódorheiu-Székelyudvarhelyt; előfizetési ára egy évre 120 lei.

Átalakult Biztosító Társaság. Mint írtuk, az erdélyi élet egyik legrégibb és legnagyobb faktora a Magyar-Francia Biztosító Részvénytársaság. Romániában levő üzletállományát a „Franco-Román” Általános Biztosító Társaság üzletével egyesítette. A Magyar-Francia biztosító társaság itteni régi vezetői és tisztviselői helyükön maradnak s így remélhető hogy azok az üzleti elvek, melyekkel a régi cég a közönséggel szilárd bizalmat megnyerte, ugyanígy megmaradnak, a károk gyors és megnyugtató rendezése, szintén is változatlanul maradnak.

KÖZGAZDASÁGI

Nacionalizálják a Magyar Földgáz Részvénytársaságot

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A háború előtt rövid idővel alakult meg a Magyar Földgáz Részvénytársaság, amely az akkori felfedezett sármási földgázmezők kibaszalását és ezzel Erdély ipari életének fellendítését tűzte ki céljául. Alig működhetett azonban az új vállalat néhány hónapig, kitört a háború, amely munkáját megakasztotta. Amikor pedig a forradalom leszokította Magyarországot Erdélyt, a kitermelésben nagy zavarok álltak be, az igazgatóság és a gazdasági vezetőség között az érintkezés ugyancsak teljesen megszakadt és még azóta sem állott teljesen helyre. Ennek az az oka, hogy a Magyar Földgáz részvényei jórésben a németországi Deutsche Bank tulajdonában vannak és így mint német vagyon a versailles békeszerződés értelmében a román kormány a vállalat összes telepeit zár alá vette.

A Magyar Földgáz Részvénytársaság, amelynek olyan kitűnő és messzemenő terveit voltak, mindenféleképpen próbálkozott, hogy a vállalatot visszaszerezze és a vezetését újra a saját kezébe vegye. Minthogy azonban ez mostanáig nem sikerült, november 21-én Budapesten tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy érintkezésbe lép a Banca Romaneasca román pénzügyminisztériummal, részvényeinek nagyrésztét átadja ennek a banknak, zártan az egész vállalatot nacionalizálja és így ismét magához ragadhatja a vállalat egész adminisztrációját.

A Magyar Földgáz Részvénytársaságnak ez a határozata szükségessé tette azt is, hogy

az igazgatóság újból közelebbi nexusba jusson a telepekkel. Ezért a vállalat központi irodáját is elhelyezi Budapestől és az egész igazgatóság Medgyesre költözik.

Erdély közigazgatási élete szempontjából rendkívül jelentős a Magyar Földgáz Részvénytársaságnak ez az elhatározása, mert általa remény van arra, hogy a nagyértékű földgáztelepek nem fognak továbbra is kihasználatlanul maradni és az erdélyi ipar számára való értékesítésük mielőbb megkezdődik.

A zsidó italmérések ügye Csehszlovákiában. Az Uj Kelet számtalan esetben serlemezte, hogy a kormány az erdélyi italmérési engedélyek revíziója során az engedélyek mintegy kilencven százalékát megvonta a régi tulajdonosoktól. Tekintettel arra, hogy az engedélyek legnagyobb része zsidók kezében volt, a megvonások következtében több száz erdélyi zsidó család maradt kereset nélkül. A prágai pénzügyminisztérium most adta ki jelentését a megvont italmérési és dohányárusítási engedélyre vonatkozólag. A jelentés hivatkozik arra, hogy a háborús özvegyek, árva és rokkantakra való tekintettel, főleg a forradalmi hangulat nyomása alatt, a csehszlovák pénzügyminisztérium is kénytelen volt revízió alá venni ezeket az engedélyeket. Megemlíti azonban a jelentés azt is, hogy valahányszor behízyonosodott, hogy az engedélyt keresetképtelen, más foglalkozással nem bíró egyéni volták meg, az evont engedélyt visszaadták. Eddig 150 esetben történt meg, az engedélyek utólagos visszavonása. Sajnálatos kell megállapítanunk, hogy Romániában kevesebb körültekintéssel végezték ezt a munkát, egytől esetről sem tudunk, amikor a megvont engedélyt visszaadták volna, holott a megvont engedélyek tulajdonosai itt is majdnem kivétel nélkül zsidók, akiknek évtizedek óta más foglalkozásuk n m volt.

Budapesti gabonafőzde november 20-án. Forgalom élénk. Buza 2575—2600, rozs 1700, tengeri 2100, csöves tengeri 1675, korpa 1125.

A külföld zár alá vette a román bankbetéteket. Budapesti jelentés szerint bécsi, prágai és berlini tavoratok szerint az ottani kormányok elrendelték a román alattvalók letételeinek zárolását, ellenrendszabályul a román kormány ugyanily rendeletére.

Szabad a malomkővek behozatala. Bukarestből jelentik, hogy az ipari és kereskedelmiügyi minisztériumban működő ipari bizottság megengedte, hogy a malommalajdonosok külföldről malomkőveket hozhassanak be. Az itthon gyártott malomkővek ugyanis használhatatlanok.

Tiulescu nagy frankkölcsönt eszközölt ki Párisban. Tiulescu pári utjának egyik eredeténye az a frankkölcsön, amelyre nézve a francia kormányval a gazdasági körökkel megállapodott. Bukarestből arról értesítik, hogy nem a tervezett 150 millió frankból van szó, hanem ennél sokkal magasabb összegről. A pénzügyminiszternek különben erre vonatkozólag felatalmazása van Románia egyes természeti kincseinek bérbeadására.

Váltópiac:
 Bukarest, nov. 26. Mária 63—68, leva —, font sterling 575—590, francia frank 960—985, svájci frank 2400—2700, olasz líra 380—400, drachma 490—500, dán kor. 135—145, dollár 140—145, ar. 470—480, ezüst —, osztr. kor. —, magyar korona —, angol —, lengyel marka —, török —.

Páris, nov. 26. Bukarest 107/8, London 56985—, New York 14255, Belgium —, Róma 589/8, Szájo 270/26, Madrid —, Prága 147/8, Berlin 5—, Bécs 107/8, Amsterdam —, Budapest —.

Bécs, nov. 26. Lei 48—, dinár 840—, dollár 6550—, belga frank —, francia frank 455—, svájci frank 1240—, holland forint —, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona —, svéd korona —, szokol 69—, magyar korona 770—, leva —, líra 260—, marka 2380—, lengyel marka 188—, font sterling 260—, rubel —.

Prága, november 26. Lei —, dinár 120/75, marka 3297/50, leva 63/75, svájci frank 1807—, norvég korona 1853/50, dán korona 1768—, svéd korona 2248—, líra 334—, francia frank 667—, font sterling 380/50, dollár 35—, osztr. kor. 113—, holl. for. 3408, belga frank —, lengyel marka 225—, magyar kor. 1015—.

Berlin, nov. 26. Bukarest —, Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania —, Kopenhága —, Stokholm —, Helsingfors —, Róma —, London 1180—, Newyork 295/48, Páris —, Zürich —, Madrid —, Bécs 865—, Prága 810—, Budapest 3240.

Zürich, nov. 26. Bukarest —, Berlin 185—, Amsterdam —, Newyork 526—, London 2108—, Páris 3680—, Milano 2150—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stokholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 555—, Budapest 57/50, Zágráb 170—, Buenosayres —, Varsó 16—, Bécs 17—, osztr. leib. kop. 12—.

Budapest, nov. 26. Lei 640—, napoleon 3040—, font sterling 3600—, leva —, dollár 801—, francia frank 63—, marka 343—, líra 3650—, osztr. kor. 14/25—, rubel 60—, szokol 941—, svájci frank 168—, dinár 1150—, lengyel marka 26—.

Lőport szórtak a porosz parlamentre

Berlin, november 25. (RTI.) A porosz országgyűlés tegnap ismét botrány színhelye volt. A házszabályokra vonatkozó vitában, amely hajnali 4 óráig tartott éjjel 11 órákor a kommunisták lőport hintettek a terembe, később pedig a házelnököt szidalmazták. A politikai pártok nyugodt viselkedésének köszönhető, hogy a botrány el nem folyt.

SZÍNHÁZ

ROMAN OPERA

Hétfő: Bohémek. Bemutató előadás.
 A „Bohémek” a román operában. Hétfőn, november 28-án a román opera a „Bohémek”-et mutatja be, amelyben először fog a kolozsvári közönségnek bemutatkozni Stefania Indreanu asszony. Musette szerepében Mimit Diocesiu kísérszony, Rudolfot pedig Grozavescu fogja kreálni. Kitanó alakítást nyújt Maru szerepében Apostolescu is. A rendezés élvel Constantin vezetése alatt fényesen fog produkálni. Az opera előadása minden tekintetben ki fogja elégíteni a közönség várakozását.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Vasárnap d. u. 3 fél órákor: Gül Baba. (74-edszor. Olc-6 helyarátkkal.)
 Vasárnap este fél 8-kor: Sulamith. (Uj szereposztással. Napibérlét 55. szám C.)
 Hétfő: Offenbach. (Operettújdonosság. 8-adszor. Rendes helyarátkkal. Általános bérlet-szűnetben.)
 Kedd: Mignon. (R. Lorbeer Ilona föllépésével. Operahelyarátkkal. Operabérlét-10. sz.)
 Szerda: Szivárvány. (I. Tavaszí rügyek. II. Frivol akta. III. Grisics hitelbe vett bort. Újdonság, először. Premierhelyarátkkal. Premierbérlet 13. szám.)
 Csütörtök d. u. 5 órákor: A Walfbauer-Kerpely vonósnégyes első hangversenye. (Esti rendezés helyarátkkal.)
 Csütörtök este fél 8 órákor: Szivárvány. (I. Tavaszí rügyek. II. Frivol akta. III. Grisics hitelbe vett bort. Újdonság, 2-adszor. Rendes helyarátkkal. Napibérlét 56. szám D.)
 Péntek: Offenbach. (Rendes helyarátkkal. Napibérlét 57. sz. A.)
 Szombat d. u. fél 5 órákor: Hallgasson meg Adienne. (Bohózat-újdonosság, 4-edszor. Igen olcsó ifjusági helyarátkkal.)
 Szombat este fél 8 órákor: Zsidóné. (Operahelyarátkkal. Operabérlét 11. sz.)
 Vasárnap d. u. fél 4 órákor: Vén bakancsos és fia a huszár. (Szentgyörgyi István föllépésével. Olcsó helyarátkkal.)
 Vasárnap este fél 8 órákor: Offenbach. (Rendes helyarátkkal. Általános bérlet-szűnetben.)
 Hétfő d. u. 5 órákor: Walfbauer-Kerpely vonósnégyes második hangversenye. (Esti rendezés helyarátkkal.)
 Hétfő este fél 8 órákor: Kaméliás hölgy. (Rendes helyarátkkal. Napibérlét 58. sz. B.)
 Kedd: Oibello. (Jágó: Sugár Frigyes. Ötödször. Operahelyarátkkal. Általános bérlet-szűnetben.)
 A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Színházi irada hívei:

Szivárvány. A jövő hét nagy színházi szenzációja Mikszáth Kálmán Szivárvány című komédiájának bemutatása lesz. A Szivárvány tulajdonképpen gyölkös című három brillians komédiának, a Tavaszí rügyek-nak, Frivol akta-nak s a Grisics hitelbe vett bort című dramatizált színpadi művek, Mikszáth minden iró-erő-

nye ragyog és pompázik ebben a három komédiában a Szivárvány ezer színével. Szordán este lesz a Szivárvány premierje, csütörtökön este pedig rendes helyarákkal s rendes napibérletben ismételik meg a Szivárvány előadását — Gül Baba és Sulamith. Vasárnap két előadás lesz a színházban. Délután fél 4 órakor Aggházy Melindával Gábor diák szerepében s olcsó helyarákkal a Gül Babát adják, este fél 8 órakor pedig új szereposztásban fog színekerülni a Sulamith e. híres daljáték Susnek Annával a főszerepben és Csengeri Steffel Abigail szerepében. — Mignon. Igen nagy a közönség érdeklődése a kedd esti operaelőadás iránt. A Mignon fog színekerülni R. Lorbeer Ilonával, Susnek Annával, Ruvinszkyvá, Sugárral, Réthelyivel a főszerepekben. A Mignon előadását operabérletben s operahelyarákkal tartják meg. — Offenbach. Nyolcadszor, kilencedszer, tízedszer. A jövő hét műsorán háromszor szerepel a diadalmas sikert s máris példátlanul népszerű Offenbach. A közönség ostromló kíváncsiságára kellett a nagyszerű operettet ilyen sürű egymásutánban kintülni, mert valahányszor az Offenbach-ot adják, szízen meg százan mennek vissza a pénztárhoz azért, ahány elől jegy nélkül. Hétfőn nyolcadszor, pénteken kilencedszer s a jövő vasárnap este tízedszer adják az Offenbach-ot. — Zsidónó, Halévy nagy operája, a Zsidónó a jövő hét szombati estjén ez évadnak először fog színekerülni. — Délutáni előadás ifjúsági helyarákkal. Szombaton délután fél 4 órakor elő fog adni az idei évad egyik legnagyobb sikerű francia hőzötudonságát, a Hallgasson meg Adrienne-t. Az előadás igen olcsó, csaknem egyharmadára leszállított helyarákkal tartják meg, azokkal a helyarákkal, amelyek az ifjúsági előadások alkalmával szoktak érvénybe lenni.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. társaság
Szerkesztőség: Calea Nap. Perdanabad [volt Ferenc József-utca] 48.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
Fiókkiadó: Nagyvárad, Deák Ferenc-utca 9.
Arad, Str. Alexandri 1.
hivatal: Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Függőlámpák, falilámpák és mindenféle világítási cikkek.
Préselt üveg áruk
ornament tábla, ablaktárcsa
valamint kristályfehér, csiszolt és festett üveg áruk és porcellán áruk raktáron vannak.
Kérjen árajánlatot
Neműs Testvérek!
Oradea-Mare — Nagyvárad
Keretlécok — Dísz tárgyak

KÖNIG MIKSA
nemzetközi szállítási vállalat
ARAD

2566-1

Képviselve Európa minden nagyobb városában. Elvállal szállítmányokat külföldre és külföldről minden relációban. Pénzügyminiszterileg engedélyezett vámügynökség. — Darabárúkat szállít biztosítással, teljes szavatossággal a Franco Romana Általános Biztosító Részvénytársaság által

Ujrafoncsorozás! Fintúkrók gyártása!

PÉCHY ÉS TÁRSA
MODERN ÜVEGESISZOLÓ és TÜKÖRÁRUGYÁR
üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte
Minden méretű és minőségű tükörök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők.
KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Figyelem!
A napokban jelenik meg
Feuerstein Kálmán új könyve:
A zsidó kérdés és annak megoldása a clonizmus

Legelőször előrendű **szalám** és naponta frissen készült hideg felvágott kaphatók a
szalám Husosarnok és Szalámgyár Rt. Cluj, G. Baritui (Malom-utca) 8. szám alatti Vidéki megrendeléseket postán, utólag en-gros árban — pontosan eszközölköz **ÁRJEGYZÉK ÉS INGYENI**
BEVITÉS ES WEINSTEIN

Grünwald
Üvegesiszolók, tükörárugyár és épületüvegezési vállalat
Oradea-Mare, Str. Gerlicay-utca 13
tudatja, hogy tükörüveg-szállítmánya megérkezett!
Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket és tüköröket, tükörök ujrafoncsorozását. — Fintúkrók I. II. III. rendű (10/12 coll) ládáikban. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh tábla-üvegek állandó nagy raktára

BREUER ÉS RÓMA
Közvetítői vállalat és hírvételezői vállalat
ORADEA-MARE. Interurb. telef. 4-55
Szállít bármely országból egész Románia területére vasúti kocsikat és darabárúkat biztosítással.
Olcsó díjtételek. Kölön árúbiztosítási osztály

Nagymennyiségű lámpaárú, cseh táblaüveg, karisbadi porcellán és Dittmar-féle lámpaárú érkezett.
DEUTSCH K. I.
üveg és porcellán nagykereskedés Rt.
Oradea-Mare — Nagyvárad,
Str. Nicolae Jorga (volt Zsidó-utca) 4.
Telefon 71
Pontos és szolid kiszolgálás

GRÜNFELD-nél
Oradea-Mare, Str. Saguna (volt Kapucinus-utca) 6
Pontos kiszolgálás!! — Szolid árak!

Feltűnő olcsó árak!
Most érkezett nagy mennyiségben békebeli minőségű prima **flor- és musslin-harisnya** divat színekben.
Gyermek-harisnya, prima flor, minden nagyságban.
Nagy választék női selyem-, gyapjú kabát- és átkötés-blúzokban

BLATT
KÖTÖTT SZÖVÖTT ÁRUHÁZA
CLUJ, FŐTÉR 13. SZÁM

Megérkeztek:
Schminke-féle művészfestékek és kellékek
Mussini és finom olajfestékek
Horadam-féle művészaquarell festékek tubusokban és szilkékben
Festővásznak, festőszerek, paletták
Meister-Lucius-féle anilinek
Francia ultramarin I.
Peterswaldi horganyfehér
Mindennemű föld- és vegyifestékek
Segesváry és Társa festék nagykereskedése
Cluj — Kolozsvár

Rum- és likörgyárosok figyelmébe
Eredeti **angol rumesszencia**
valamint az összes egyéb fajtájú essenciák versenyen kívüli minőségben kaphatók
Levélbéli megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek
„Continental” essenciagyár, Kolozsvár, Óvár

Háztulajdonosok és bérlők
számára az A, B, C, mintájú **bejelentőlapok**
Strada Regina Maria (v. Deák Ferenc-utca) 34 sz. kaphatók

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Háziasan jól nevelt leányomat férjhez adnám csakis cionistához. Hozomány 50.000 lei. Csakis fényképpel ellátott ajánlatok és komoly urak pályázzanak „Tradicio” jellegre az Uj Kelet nagyváradi fiókiadóhivatalába

Diplomierthe hebr. Kindergärtnerin und Kurslehrerin mit Praxis sucht Stelle. Adresse Administration.

Gép- és gyorsíró perfect magyar, német — azonnali belépésre kerestek Mandula Zsigmond iroda, Calea Regele Ferdinand 110. Románul és franciául tudók előnyben.

Gabona szakmában teljesen jártas önálló irodai munkás, fiatalember állást keres. Megkeresések Reclamához „Me. bizható” jellegre intézendők.

Jó házból való fiú tanulónak felvétetik. Steinberg, Jókai-u. 6.

Szesz szakma technikai, — valamint irodai munkálatokban teljesen jártas fiatalember állást keres. — Megkeresések „Speciálista” jelleg alatt Reclamához intézendők.

Röfös segéd állást keres, ki az engros és detail árusításban jártas, valamint a román, magyar, zsidó és a szláv nyelvet bírja. Levelet „Megbizható 2” jellegre a kiadóhivatalba kér.

Városi banda vizsamaradt valódi Sllskin, aikalmi árban eladó. Parkas és Simon szabóknál Viz-utca, Ovár.

Fokhagyma kapható Reiter Frigyes Timisoara, Piata Skudier 2.

Perfect gyors- és gépi író, ki a román és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, azonnali belépésre kerestek. Írásbeli ajánlatok mindkét nyelven „Fairpar” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek.

Szobánkat keresünk — megfelelő díjazás mellett december 4-től 8-ig a konferenciára érkező vendégek számára. Bejelentéseket 8-ig kérünk a kiadóhivatalba.

Dr. PAUL JÁNOS fogorvos
rendel: délelőtt 11—1-ig és délután 3—7-ig
Str. Eminescu (Fadrusz János-u.) 8.
Hivatalnokok és családtagjaink részére 30% árengedményt adunk.

Megnyitottuk WIENBEN, Vollzeile 15 szám alatt Internationális szállítási irodánkat. Vállalkozunk Export és Import szállítási ügyek lebonyolításával. Gyűjtőkocsi forgalom. BUTOR-KOCSIKKAL való szállítás. Fuvarlevelek felülvizsgálása és díjtöbbletek kiutalása. Központ Cluj. Fiókok: Wien, Nagyvárad és Orsova, kirendeltségek minden határon. DEUTSCHTESTVÉREK Cluj

KLEIN ÉS LAZAR
nemzetközi szállítási vállalat
Arad, Str. Col. Pi-ici (Vörösmarty) 2.
Rendszeres gyűjtő és vagonforgalom a külföld valamint belföld minden irányából és irányába
Kirendeltség a curtici határállomáson

Csak egy ut vezet az egészséghez
apáratlan határon

HIGIEA COSBOROSZESZ
Kapható mindenütt!

Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszertári Gyár
1265
CLUJ — KOLOZSVAR

Női ing fin. hímzéssel 70 lei
Elegáns — modern kész női ruha gyapjuszövetből 495 lei
Finom női harisnya 15 színből párja 16 lei

SIPOS JENŐ öngéni
Cluj — Kolozsvár,
Piata Unirii (Főút) 17.

Azonnali szállításra raktárról

ajánlunk korlátlan mennyiségben versenyen kívüli árakban:

Függő és fali lámpát, lámpatestet, üveg és bádognécset, lapos és mécses-öt, lámpabelet, fehér lámpacsövet, kézi és álló lámpásokat olajnak és gyertyának, 1-a zománczott edényt, patent és „Dulv” lakatot, 1-a fűrészesre őt, csizmapatkót 0—25-ig szeggel, Mody és francia kovacsolt csizmapatkószegget, recésfejű talpszegget, burgonyaprésüket, Bikszádi ásványvizet, „Aida”, „Samum”, „Altesse”, és „Flor Austria” cigarettapapírt és hüvelyeket, patentkapcsot. Eredeti gyári árban kolozsvári Heinrich-féle pipere szappant, Benes féle „Pyram” és „Medve” védjegyű békebeli minőségű terpentines cipőkrém és bőrtisztító szereket, Zamfirescu és Berindei-féle főző és desszertcsokoládét. Saját gyártmányú paraszt-, dávat- és zúrtierpípát. Összes norinbergi és rövidárú k. állandóan raktáron. — Ajánlat iránti felszólítá-nál a kívánt mennyiség megjelölését kérjük.

FRATII HIRSCH TESTVÉREK, Simleul-Silvaniei (Szilágyosmlyó)

Akar-e pénzt megtakarítani?

Ruhanemű, vászon, harisnya és fehérnemű szükségieit

nem a Mátyás király-téren,

nem a Wesselényi-utcan,

sem a Deák Ferenc-utcában,

hanem egyedül csak a

Hosszu-utca 1 szám alatt

most megnyit

Gerő Zoltán áruházában

vegye meg, ahol az alábbi árak árusítása a mai napon megkezdődött:

Ruha bársony — — — — Lei 39.—
Vál kendő — — — — Lei 89.—
Mosó szövet — — — — Lei 23.80
Hímzett női ing — — — — Lei 49.80

Valamint az itt fel nem sorolt összes raktáron levő árak olcsó árban lesznek elárúsítva.

Citrom, narancs, mandarin és füge

érkezett Olaszországból

Katz és Bernát céghez
Cluj, Piata M. Viteazul 34. Telefon 3 97.

Metropol 1906 kávéházban

négyszer hetenként **FRITZ THELER** karmester vezénylete alatt salon vonós-zenekar hangverseny

GURORRA ÉS CSOROLÁDÉ RAKTÁR

LUSZTIG és NUSSEBACHER Calea Regele Ferdinand No. 31

Szállítunk póstán, utánvét mellett.

Vas- és edénykereskedők figyelmebe!

Értesítem a t. vevőmet, hogy az érkezett „Ausztria” brünni gyártmányu barna/granit, kék/fehér, feh r/f. hér. fehér/aranyssávvall es Torsain zománczott lemez edény árusítását e hó 28 án kezdem meg. Utban van további két vagon zománczott lemez edény, három vagon öntött vasedény es egy vagon különböző háztartási cikkek ből. — A nagy keresletre való tekintettel kérem szükségletüket mielőbb személyesen fedezni. Tisztelettel **FRIEDMANN M.** Cluj-Kolozsvár, Str. Dacia (volt Radák-utca) 5. sz.

Karácsonyi játékaruk!

Értesítjük az érdekelteket, hogy Németország egyik legnagyobb játék- és nürnbergi árugyárának képviselőjét és gyári lerakatát megkaptuk és az első nagyobb küldemény már megérkezett.

Nagy választék karácsonyi játékarukban!

DEUTSCH ZSIGMOND és TÁRSAI BRASOV, Kapu-utca 33 szám — az udvarban

Kadima kiadóvállalat Rt. kiadása, Cluj—Kolozsvár.

„Glória”

kötött, szövött és rövid-
áru nagykereskedése.

Cégtulajdonos:

IMRE LAJOS

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 30.

(Széki palota)

Lámpaáru,

fehér lámpacsövek, kristály-
fehér csiszolt üvegaruk, likőrös palackok,
demijonok legelőnyösebben beszerezhetők

Ausländer Testvéreknél Cluj,

Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 30.

EN-GROS! Telefon 9-54. EN-DETAIL!

Csiszoló fűrészélesítő

korongok — Eredeti „Tyrolit”

Gép- és hengerolaj

legjobb minőségben

Schieb gépgyár R.-T.

fióközlete — Cluj—Kolozsvár